

V torek, četrtek in sobota
izhaja in volja v Mari-
boru bre: pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k,
za pol leta 4 .. — ..
za četrt leta 2 .. 20 ..
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k,
za pol leta 5 .. — ..
za četrt leta 2 .. 60 ..
Vredništvo in opravištvostvo
je v gosposkih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopna
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskano 1krat
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolek (štempelj) za 30 l.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Tabor pri Šempasu dne 18. oktobra 1868.

Tabore, narodne tabore napravite po celi Sloveniji in glasno povejte svetu, ki še zdaj noče verovati, da je vam zares in živo mar za narodnost našo in za narodne pravice. Izrecite pod milim nebom, da hočete ostati Slovenci, in da hočete narodno napredovati v vsem, kar je dobro in lepo!

To nam priporočajo dan za dnevom naši časopisi in rodoljubi. Ker so naši bratje, štajerski Slovenci, že dva tabora imeli, in se jih je v Ljutomevu 7000 in v Žavcu 15.000 zbralo, sklenili so nekteri Slovenci goriške grofije, sklicati tudi Vas v slovenski tabor na Goriškem. V ta namen je 7. septembra t.l. lepa množica županov in podžupanov izvolila v Gorici odbor 25 domoljubov, da napravijo tabor v Šempasu pri Špacapanu. — 14. septembra pa je ta odbor odločil,

da ima tabor biti

18. oktobra t. l. ter začeti se ob 2 urah popoldan, in ta tabor Vam predlaga v pretresovanje z ozirom na sklepe poprejšnje seje 7. septembra te točke:

Tabor zahteva: Naj se zedinijo vsi Slovenci v eno kronovino z enim samim dež. zborom. — 2. a. V vseh šolah na Slovenskem naj se poučuje v slovenskem jeziku, in to naj se precej začne ali vsaj v enem letu, — b. v Ljubljani naj se ustanovi visoka pravna šola. — 3. Naj se uraduje na Slovenskem po vseh uradnih slovenski in to brez odloga. — 4. V ta namen naj se podeli javne službe le domačinom, katerih je veliko število tudi zunaj slovenskih krajev. — Tabor želi: 5. Naj se uraduje v škofijskih in sploh cerkvenih uradih po slovenski. — 6. Naj se napravijo nektere glavne šole na slovenskem Goriškem, in naj se jim pridruži naj potrebniji poduk v kmetijstvu. Slovenci!

Vsa ta vprašanja so preimnitna in sveta dolžnost nam je, potezati se za narodnost našo, za napredek v omiki, za svobodo in edinost, kajti drugače ne moremo našega naroda oteti velikih nevarnosti ali celo propada.

Zberite se tedaj v prav obilnem številu, in kar Vas je gospodarjev ne predalec bivajočih od Šempasa, pridite vsi, nobeden naj ne ostane doma; tu gre namreč za našo čast in prihodnjo srečo. Priljudno pa nujno vabimo tudi vse Slovence na Goriškem in druge mile nam brate bivajoče po vsi Sloveniji k narodnemu shodu na Primorskem.

Ob enem pa prosimo Vas rodoljube vsacega stanu, podpirajte nas na vso moč, da bode tabor lep, reden in vreden dokaz našega moštva! —

Bog živi Slovenijo!

Dr. Abram Jožef, dež. poslanec; Čerin France, župan v Cirknem; Doljak Matija, župan v Solkanu; Gruden Jožef, župan v Nabežini; Jeglič Andrej, dež. računar; Kacafura Miha, župan v Tominu; Kerševani France, župan v Dornbergu; Klavžar Ernest, dež. uradnik; Kocijančič Andrej, župan v Podgori; Kovačič France, župan pri sv. Luciji; Kumar France, župan v Šempasu; dr. Lavrič Karol, odvetnik v Ajdovščini; Licen Ivan, posestnik v Rihenbergu; Mužič Jožef, župan v Šmartnem; Naberger Ivan, dež. poslanec in posestnik na Proseku; Nanut Jožef župan v Št. Andrežu; Rustja Aton, župan v Skrilah; Stanič Valentin, starešina v Batah; dr. Tonkli Jožef, dež. poslanec in odvetnik v Gorici; Trampus Jožef, župan v Kostanjevici; Valentinčič Jožef, podžupan v Plaveh; dr. Žigon, dež. poslanec in posestnik v Kviškem; Živic

Jožef, predsednik čitalnice v Skopem; Žnidarčič Andrej, vikar na Ponikvah; Zucchiatti Fr. župan v Medani.

Opomba. Kdor se hoče še med tednom oglasiti za govornika, oglašaj naj se pri dr. Lavriču.

Tabor bo 18. t. m., tudi če bo vreme neugodno.

Slovenci zedinimo se!

Marko Valer

VI.

Od tmnsko-beneške meje.

Kteri rodoljub bi se ne radoval, videč, da naša pravična reč, tolikim neprilicnim oviram vkljub, vendar le, akoravno počasi, napreduje? Kje bi se našel pravi rodoljub, da bi nam kot ribi vode potrebnega neodvisnega političnega časopisa po mogočnosti z materijalnimi in komur je dano, z duševnimi silami, v tako važnem času ne podpiral; v času, ko so nam potlačenim Slovincem vendar malo roke razvezali, da moremo javno pod ščitom postave v ogromnih skupščinah — v taborih — svoje rane kazati in tacih zdravil zahtevati, o kojih smo gotovi in prepričani, da nam tisočletne rane ozdravijo. V resnici ni vr eden tisti slavnega imena rodo- ali domoljuba, ki ne polaga z radostnim srcem skupni domovini na altar truda „svojega uma in dlana“. Dokler ne dostigne naš narod popolne enakopravnosti v porabi svojega jezika v vsem javnem življenju v šoli in uradu, čemu mu nek hasni vsa ustavnost? Moremo li uživati ustavne pravice brez vresničenja ravnopravnosti našega jezika, kar mora vsaki ustavnosti že „eo ipso“ temelj biti? Ni li morda res, da ako v kateri državi le en zatiran in drugim ne enakopraven narod biva, da nosi le prazno „firmo“ ustavnosti? Nadjamo se torej, da naši rodoljubni poslanci ne bodo v nobenem zboru pred mirovali, dokler se slovenskemu narodu v javnosti vsega tega ne dovoli, kar uživajo že davno drugi narodi, katerim je enakopravnost že davno ne le zagotovljena, ampak tudi v djanje vpeljana. Vodilo vseh rodoljubov naj bode, da delajo krepko vsi za eno in isto reč, to je, za materijalno in duševno blagostanje, za boljšo in milejšo bodočnost zasuzenega naroda.

K temu cilju svojemu razcepkanemu narodu pripomagati, nam podaja sredstva „Slov. Nar.“ po svojem programu, ktereга v člankih in dopisih razvija, v kterih razkazuje, tirjajo in povdarjajo slovenski rodoljubi silno potrebo, da se našemu narodu povrne celota, to je, da se vse do sedaj razcepkane slovenske pokrajine in dežele v eno narodno, samoupravno skupino združijo. Kajti, dokler bodemo od tujega očuha pobirali le iz milosti tje vrzene drobtine, bodemo tečnega kruha stradali, nič manj, kakor smo v žalostni minulosti. Zatorej menim, da se ne nahaja več pravega rodoljuba, ki bi ne čutil žive potrebe — izvemši morda našo goriško „Dom.“ *) — zedinjenja naše ukupne Slovenije, ktera le v narodno skupino zedinjena nam bode mogla vsem nepristransko deliti tečen kruh blagostanja in vsestranega narodnega izobraževanja.

Pred pa, ko do tega vzvišenega cilja dospemo, bodemo, — sodeči sedanje razmere, — še veliko truda in neprilik vživati in marsikaj žrtvovati morali. Ali zvest sin matere domovine, imajoč vzvišen cilj pred očmi, se ne plaši nobenega truda in žrtvovanja, kajti on dobro ve, da vzajemna neutrud-

*) Upamo da zdaj že tudi ne. Njeni vrli rojaki v Šempasu jo bodo podučili. Vr.

Listek.

Iz Švicarske. [Izv. dop.]

(Konec.)

Zapustivši Bienne se na potu v Bern posloviš od francozke Švicarske in francoskega jezika. A nesrečna narečja švicarska, patois in nemščina, ti človeku mnogo prizadeve kedar se je treba s prostim ljudstvom družiti in ž njim občiti. Pa tudi bolj omikani Švicarji govore le svoj žargon in veselilo me je, vselej če sem se s človekom sešel, ki je francoski govoril, ker švicarska francoščina, da si ni posebno lepa, je vendar razumljiveja nego švicarska nemščina. Bern je res prav čedno in prijetno mesto; vredno pa je tudi ime njegovo imena svojega: prav je Bärenstadt (?) ali medvedovsko-mesto, saj skoro ni hiše, na kateri bi ne bilo videti medvedove podobe, in poleg tega še redé Bernčani kakor svoj živi grb v mestnem medvedovnjaku nekoliko prav impo-santnih medvedov, ktere se ve da si vsak tujec prišedeži in Bern poleg drugih znamenitosti ogleda. Poslopja in ulice bernske imajo res nekaj posebnega, kar se nikde drugod na švicarskem tako ne nahaja. Človeku tukaj ni treba hoditi po sredini prašne ali mokre ulice, ne po slabem tlaku (trottoir), ne da bi ga solnce prepekalo ali dež močil ali sneg nadlegoval, temuč napravljene so za mestne pešce ob hišah arkade ali lope, po kterih človek lahko skoro celo mesto obhodi ob dežji in nevilhti brez ombrele po suhem.

Iz Berna greva proti vzhodu v najkrasnejše ali „romantične“ pokrajine švicarske. Ker sem poseben prijatelj jezerom in jezerskim okrajinam, tiram te nemudno naprej v Thun in po thunskem jezeru naprej v Interlaken, ki leži med thunskim in brienskim jezerom. Interlaken je prekrasna postaja za nekoliko dni, to je švicarski Ischl, jal' o „fashionable“ kraj, ki ti ros

vsega ponuja, kar si v Švicarski želeti moreš: dolina je sama po sebi lepa, da-si zelo ozka. Na zapadni strani je thunsko, na vzhodni briensko jezero, na jugu in severu pa hribi in zelene gore ter bliščeči snežniki Jungfrau, Mönch, Silberhorn itd. Podaja ti s tem narava vse, česar si za svoje veselje izvoliti hočeš, v interlakenskih hotelih se tudi lahko po svoji volji z vsem dobro imaš.

Pa kdo bi vedno ali dolgo se v enem kraju mudil, ko je še toliko lepih in lepših drugod in že po starem pregovoru: variatio delectat; naprej tedaj na Vierwaldstättersee. Prekrasno to jezero, ako ga ne obiščeš, ta kraj vedno zrealo švicarske svobode in Telovega spomena, ne smeš reči da si bil na Švicarskem. Kedar pa sem prideš, nimam ti druga boljšega svetovati, nego voziti se po jezeru od enega kraja do drugega, ter si tako ogledovati veličastno naravo in v duhu pred seboj misliti Viljem Telove dogodbe, kakor jih Schiller predstavlja. Lucern se more s tem jezerom res ponašati, pa tudi jezero z Lucernom in kraljica anglijska si je res dobro izvolila ta kraj za svoje letošnje letno bivanje. Pa še naprej na čuriško jezero: a tukaj naj svet reče kar hoče, naj hvali „romantičnost“ vseh drugih švicarskih jezer in pokrajin kot neprekosivno, jaz trdim, da čuriško jezero z svojo okolico vse druge daleč prekosi. Za divjo romantično ledeno snežno krasoto pač jaz imam malo okusa, a vsak po svoje: jez občudujem bolj okrajine čuriškega jezera, nego vse gole gore in snežnike; tukaj je vila za vilo, vas za vasjo, mesto za mestom, vse je kakor obsejano s poslopji, med kterimi se krasni vrti, vinogradi, polje, sadniki in travniki vijejo, vse na plodni zemlji in izvrstno obdelano. Tu je gibanje, tu delovanje in pridnost vsakovrstna; tu imaš izgled marljivosti mnogotere, ter vračila ali plačila njenega; tu cvete industrija ter zori njen obilen sad: obče blagostanje. Od lepega čuriškega jezera in mesta Čuriha nečem te, prijazni čitatelj, še dalje po drugih jezerih voditi. Oglejva

ljiva delavnost mora s časoma vse še take nasprotnosti nadvladati. Nimamo li mnogo takih izgledov po svetu, da neumorno djansko rodoljubje tako rekoč čudeže dela? Koliko n. pr. niso Irci trpeli in se trudili, dokler niso poslednjič s pomočjo pravičljubnega slavnega odvetnika Daniela O. Connella, kateri je v angleškem parlamentu s prepričevalno zgovornostjo dokazal krivice, ki so se katoliškim Ircem godile, dokler, pravim, niso z nadvladajočimi Angleži zadobili enakih državljskih pravic?

Do vzvišenega cilja se pride le po dolgem trudu in prizadetji; tega naj iz pred oči ne puščamo! In ni li nam vsem znano, kako so se sosedni Lahi skozi 50 let prizadevali in vsakterih dopuščenih in nedopuščenih sredstev se posluževali, dokler se niso, malo da ne vsi združili? V začetku se je marsikdo posmeheval tudi njih početju, češ, da so neizpeljavne sanjarije.

Fikcija, sanjarija, fantazija, utopija in kar je še več enakih lepih imen, so italijanski rodoljubi, ki so hoteli Italijo zedinjeno, dobivali, od veleučenihi, vsegavedoohih diplomatov, ki menijo da je le to mogoče kar oni zmerijo na vatel stare šablone iz prejšnjega veka šole. Istina jih denes sramoti, nekdanj fikcija zedinjena Italija stoji kot resnica, da si ne popolno dovršena, da si še zdaj mnogo gnjilih elementov v sebi hraneča, ktera jej bode gotovo čas iztrebiti.

To se ve, da imajo Italijani zahvaliti svoje edinstvo Francozom in Prusom. — Tudi mi Slovenci, ki želimo administrativno edinstvo nismo sami. Osemdeset milijonov bratov nam je rodila Slava, berimo njih časopise, pojmo v njih družbo, povsod se nam kaže, da imamo prijatelje v njih, prijatelje na ktere se imamo zanesti, kedar pride osedepolen čas, da neprijatelj stegne železno roko po nas. — Ali kakor Lahi ne bi bili nikdar edini brez svojega požrtvovalnega, dapače ekcesivnega rodoljubja, tako mi Slovenci ne smemo nikdar pozabiti, da je treba nam samim trdno podlogo staviti brz, nemudoma; da nam je treba oživljati to misel, agitirati; da nikakor ničesa ne dosežemo, če nam je zedinjenje samo želja, ktero tiho v srcu gojimo, pa ker ni videti, da bi se koj jutri spolnila, križem roke držimo in pobožno vzdihnemo: radi bi, ali kaj se hoče! Zalibog, če so še denes kje taki Slovenci. Maloštevilen je naš narod res. Ali če ga oživimo, kakor se po svoji srečni naravi oživiti in navdušiti da, ako bo ves slovenski narod vnet za idejo, po tem se ni bati za njegovo življenje — pa le potem ne.

Mi kot zvesti domovini in caru svojemu se ne želimo od Avstrije odtrgati, ampak le zaradi svojega obstanka in v okrepanje narodnega življa se v narodno skupino združiti, kar se ima le v mejah postav zgoditi.

Hujših in krivičnejših vragov jih nima gotovo noben narod, kot mi Slovenci, kajti pri nas se vsako še tako nedolžno in pošteno narodno gibanje v hudodelstvo ali nevarno rogoviljenje prišteva, in tako je, da to, kar drugim narodom v čast in blagor služi, nam pa ti čudni možiceljini v sramoto in hudobijo prištevajo! Pa vsa taka natolcevanja in krivična napadanja, naj si pridejo od ktere koli strani, ne motijo, ne oplasijo pravega narodnjaka, ampak on krepko pa možko koraka proti cilju in sredotočju narodnih prizadevet. Omenil sem, da nam je vsem neobhodno potreba zedinjena Slovenija tem bolj pa na mejah tik drugih narodov bivajočim Slovincem, zlasti pa še naj bolj nam primorskim Slovincem, ktere nas utegnejo prej ali slej v bodočih vojnih homatijah lahko sosednji, Avstriji malo prijazni Lahi pogoltniti; ter tudi zaradi tega menim, da bi se združena Slovenija ložje protivila in protestirala vsakemu nadaljnemu posilnemu trganju slovensko-avstrijske pokrajine. Nismo morda v teku zadnjih vekov dovolj naroda s tučevanjem izgubili in nismo li ne davno od tega zopet (1866 l.) 35000 beneških Slovincem izgubili, ktere so „per fas & nefas“ od slovenskega trupla odtrgali in laškemu molohu v nenasiljivo žrelo neusmiljeno strmoglavili, kateri so sebi, nam in Avstriji za vse veke izgubljeni? Ako bi ne bili po nekdanjem nesrečnem političnem razdeljenju k beneškemu kraljestvu spadali, bi ne bili od nas odtrgani, kajti le politično njim, nam in Avstriji škodljivo razdeljenje je bilo temo krivo; zraven pa tudi to, ker se za ohranjenje tistega dela Slovincem ni ničesa storilo, ampak v vsakem oziru pollaščevanju pripustilo, tako da se je pri glasovanju za zedinjenje z Italijo, glasove, ki

pa si zato še mimo grede ljudstvo švicarsko. Švicar je svoboden, to mu je prva in največa lastnost; na Švicarskem ni podložnika, vsakdo je državljan z enakimi pravicami in dolžnostmi. Tukaj ni prednosti po rodu, ni stanskih kast, ne loči se stan od stana; narod si voli po svoji volji svojo vladu, voli si svoje uradnike ali javne upravnike, kar mu jih je treba; nikdo mu jih ne naklada, nikdo ga s tem ne sili, kar bi mu ne bilo ljubo, tako da je svoboden vsak človek, samosvojna je vsaka občina, samosvojen vsak kanton, svobodna cela konfederacija, država švicarska. Tukaj ni tako imenovane „gospoke“, uraduje si narod sam, tukaj ni stalnih vojn, ki v drugih državah brezkoristno največji del prihodkov in pridelkov požirajo in narode v silo in nadlogo tlačijo: Švicarski narod ve se sam bojevati in braniti v vsaki sili. Švicarska šteje pol tretji milijon stanovnikov, ki v 22 kantonih žive, katerih je vsak za se svoboden, ima po vsem svojo avtonomijo in svojo vladu, a vsi skupaj niso nikašna razkosana ali razvozlana, temuče ena edina mogočna vlada, ki si je povsodi spoštovanje pridobila in si ga za naprej pridobiva in ohranjuje; naj bi si tedaj vsi avstrijski politikarji, katerim je federalizem in popolna narodna in provincialna avtonomija tolik strah, ki v tem razpad in pogubo Avstrije mislijo, naj si ti ljudje rečem državno sistem Švicarsko ogledajo in nekoliko premišlujejo. Da, državna sistema Švicarska naj bi bila Avstriji najboljši izgled, saj je izgled in zrcalo celi Evropi. Res da stoletja in stoletja še bodo pretelka poprej, ko sosedne države do te svrhe dosepejo, pa to je gotovo, da kedar bode dosegla Evropa pravo svrhu civilizacije v državnem življenju, bode se vravnala po švicarskem ustavu ali državnim sistemom. Naj se torej ogleduje svet v tej svobodni državi, tu kjer svoboda in ravnopravnost mogočno stoji kakor velikanske gore, ki nepremakljivo v nebo kipé, tu kjer je varna loka vsem, ktere tiranija preganja. Blagor ti zemlja srečna!

so se drznili (!) za Avstrijo glasovati, lahko na prstih obéh rok seštetati moglo: Gorje je bilo tistemu, ki bi se drznil glasovati zoper združenje z Italijo! Med tem malim številom so bili nek trije slovenski rodoljubi, kateri so ljudstvo prigovarjali, da bi za Avstrijo glasovalo; ali Lahi in Lahoni so jim strašno žugali, ako bi zoper Viktor Emanuela glasovali, in tako je bilo vse zastoj. Tako umejo Lahi „suffrage universel“. — Te vrstice o potrebi združenja Slovincem v narodno skupino, sem zaradi tega spisal, da bi imeli vsi programi prihodnjih taborjev po izgledu štajerskih, naureč zedinjenje vseh Slovincem kot glavno točko in za svoje geslo. Nadjamo se, da tudi naš gorški tabor, ki se bode 18. t. m. sešel, ne bode tega izpred oči pustil. V to ime Bog pomoz!

Ena kukavica kakor druga.

„Narodni list“ s krepkimi besedami zavrača brezobzirno vedenje tujcev proti slovenskim domačinom v Dalmaciji. Mi tu ponatisnemo ves članek odvrtače od sebe odgovornost, če bi kater naših bralcev v zrcalu, ktero mu bomo pokazali, razen Dalmacije videl žalostno podobo kake druge dežele in mesto Dalmatincev bil kak drug, bliže mu stoječ narod. Članek se glasi:

V povestnici našega naroda bode ostal 23. dan septembra t. l. črno zapisan in njegovo potomstvo se bo groze zavzelo, ko bo bralo dogodivščine svoje očetnjave in videlo, da je večina zbora, ki ima deželo zastopati, nad celim narodom presledila na dnevni red. In zares, ko se sklepa, da za jezik narodov ni v javnosti mesta, da mora biti povse izključen iz javnih uradov, vzdrževanih s znojem narodovim, tedaj se je nad narodom samim presledilo na dnevni red, t. j. sklenilo se je, da ta narod ni vreden razprave v zboru. Kader se narodu jemlje jezik, kader se mu pravica ne priznava, kader se izreka, da mora tujec še na dalje nad njim gospodariti, tedaj ta narod nima obstanka, kakor pravna osebnost, potem mu življenje ni priznано, razen življenja, kakoršno ima zamorec, ki se trudi kakor živina za svojega gospodarja, da more on (gosp.) tržiti bolj ceno, tu pa obilnejši davek, kakor bi ga možičani sicer zmogli. To je smisel omenjenega sklepa, in če tudi mirno pišemo, vendar britko čutimo v razneti duši kako osoren je čas in kako težko smo razžaljeni. Zastopniki mest in dostojanstveniki obeh cerkva so se složili v nes pametno odloko, da naš narod ne sme imeti glasu pri sodnijah in drugih oblastnijah, da ima kot tujec stopati čes hišni prag pravice in upraviteljstva, da se mora oblastnijam priporočati v drugem jeziku, ki je gospodi milejši, ker drugačni glasovi prirojenega mu jezika niso za ljudi, ki imajo moč v rokah, ampak so glasovi divjadi, za ktero ni človeško društvo. Razbegani pišemo te vrstice, ker v sebi čutimo skriven plamen, ki nam žile razgareva, a nima mo tolažila razen pohlevnih besedi, ktere našo tužno žalost čitateljem priobčujujejo, da z nami obžalujejo nepravico, ktero so nam naši someščani zdaj pred vsem svetom storili, sramoté nas, ker nas za ljudi ne priznavajo, kako še za ravnopravne. Jezik naš, ta božji dar, to edino blago, ktero smo si toliko vekov branili z vero vred proti sovražnemu preganjanju, jezik materinski, mili glas narave in čutja, ljubezni in upanja našega, tega nam hočejo naši nasprotniki, sinovi one iste zemlje, še v prihodnje v verige vkovati, da se ne bo smel pokazati v dvorih pravice in upraviteljstva, da ostane samo jek v kočah in planinah. Zastoj so se pozivali naši borivci na pravičnost in dolžnost, na pisano in prirodno pravo, na ljubezen in slogu, na tožbo stotletij in na nezadovoljnost sedajnosti, na primerje drugih dežel in narodov; vse to je bilo zastoj, oglušilo so protivniki naši, kakor trdo kamenje in ko so nam razžalili naš narodni ponos, presledili so na dnevni red.

Ali ni to zasmehovanje celemu narodu hrvaško-srbskemu, da je večina za poročevalca o tem vprašanju izvolila tako nevednega človeka kakor je de Ponte, kateri sodi o našem jeziku, dasiravno je sam priznal, da ga ne pozna, kateri mu pripisuje nezrelost, neuglajenost, nedovršenost, ubožstvo izrazov in oblik, knjige in umotvorov, kateri že s svojim lastnim imenom v tem vprašanju na smeh stavi jedro našega naroda? Slavni, dični naš jezik, ktere ga je poveljal Gundulič in Petrovič — Njeguš, Mažuranić in Vuk — Stefanović, jezik, v katerem avstrijski cesar govori hrvaškemu zboru in knez srbski skupščini belgraški, oni jezik, v katerem za vse stroke vednosti občuje Jugoslovanska akademija in Srbsko učeno društvo z vsemi učnimi društvi evropskimi, jezik, v katerem tudi onstran Velebita in Drine govore vsi sodovi in upraviteljstva, ta naš divni jezik imenuje de Ponte nezrel in nevglajen, ubog in nedovršen, in pleska mu večina v zbornici dalmatinski? Zares, večega razžaljenja naš narod ni pretrpel. Da bi nam tako vlada velela, tolmačili bi si kakor si bodi njen odgovor, ali kedar nam to velevalo naši someščani, tedaj moramo sklepati, da sovražijo naš jezik in potem, da sovražijo naš narod, in naj svoje govore še tako olepšujejo. Dasiravno se v pričó njih v našem jeziku tiskajo zakonski predlogi, ktere dalmatinski zbor v potrjenje predlaga, dasiravno po naše vlada razglasuje vse naredbe in zakone v državnem zboru pretrešene; dasiravno je v naš jezik prevela državljanski in kazenski, menjični in trgovski zakon, državljanski in kazenski postopnik, vendar se ti ljudje predrznejšo pred vladnim povernikom, dá pred celim svetom trditi, da tacih prestav ni, da za to jezik ni sposoben! Kaj hočemo po tem takem misliti? Vsakako to, da Italijani v Dalmaciji, t. j. prebivalci mest, hočejo še nadalje obdržati svoj jezik nad slovenskim, da se ž njim okoristujejo kakor z monopolom v trgovini, da nam izključevajo naš jezik iz javnih uradov kažejo svoje sovrašstvo, da nas ponižujejo pred ostalimi narodi v Evropi, da nas kakor Helote v sužnosti in brezpravičju prezirajo. Drugačnega tolmačevanja nimamo. S tem so oni napovedali smrt našemu narodu, kajti kedar v javnosti nema glasu, tedaj je mrtev in ni ga na tleh sveta.

Še nekaj je, kar nas žali in sicer hudo žali. Zastopnik Lapenna, tudi on sin italijanskega naselništva, pristavlja javnim razlogom de Ponte-a, da bi se z uvedenjem našega jezika krivica storila uradnikom, ki so si pridobili pravo (diritto acquisito), da samo italijanski uradujejo. On torej više ceni nekoliko tujcev, Nemcev in Italijanov, ki so v našo domovino prišli, nego ves srbsko-hrvaški narod in Dalmaciji, kateri jih plačuje; njemu je torej narod —

k met teh uradnikov, za ktere ga se ni treba brigati, ker je dolžen truditi se za gospoda, če se mu tudi delo ne plača. Njemu je torej bolj pri srcu, da nekteri ljudje po volji žive, kakor pravo narodovo, katero on, kakor trdi v načelu priznava, a vendar hoče te javne služabnike varovati truda, da bi se po naše pisati naučili, ker nmejo samo govoriti. Njemu je narod mimogredna stvar, a činovki vse in njihovo neki pridobljeno pravo. In kaj bi rekli o naših škofih, ki ne zastopajo nikogar razen koristi svojih cerkva in naroda, ki se ne more povzdigniti do pravičnosti in čudoredja, ako se ne povzdigne njegov ponos s tem, da se rabi njegov jezik, po katerem edino razbira razloge pravice in upravičenosti? S tem postopanjem so se oni odrekli svojemu stanu, očitno so zanimali, da jih vodi ljubezen do naroda, da so mu duhovne glave; oni so to samo za meščane, ki jim pleskajo za tako zametovanje najsvetejših vezil, najstalnejših dolžnosti. Mi se jim v imenu narodovem za vselej odre-kamo, oni so nam odsihmal tujci, kakor Maupas, ali odpadniki kakor Knežević. Med narodom hrvaško-srbskim in njimi ni nobene zveze več, samo moč, ktere oni nimajo, mogla bi jim še zanaprej narod v pokorščini obdržati. Ta narod se jih bo spominjal, ali kako? Kedar bo on odločeval o svoji očet-njavi in se spominjal svojih junakov. Naj si narod zapomni sejo 23. septem-bra l. m., ker se je tačas pokazalo, komu verovati, komu neverovati. Prošla so stoletja nepravice in skušnje, ali ta narod živi pa tudi cenil svoje sinove tudi iz naj viših stanov, ako se ti obnašajo njemu na korist in sebi na čast; ta narod si bo, da si tudi večina njegovega zastopa o njem na dnevni red presleduje, ohranil svojo krepost, razvil svoje moči, da si bo ž njimi tedaj pomagal vrediti svojo domovino, kedar bo pravo in pravica tudi za Slovane sijala. Naj potrpi narod naš dični, in njegovi branilci naj ne omagajo v plemeni borbah za svetinje njegovega jezika in ne bo preteklo dolgo časa, in zbiral bo plodove ovenčenega svojega truda.

Glejte kako vsled energije naših bratov Čehov, Slovencev in Poljakov pripoznavajo na najvišem mestu njihno pravo do narodnega jezika v šolah in uradih; glejte kako je samo en sklep Lvovskega zbora razbegal vse ministerstvo onstran Litave, in ga sili na odstop ali na pomirjenje z narodom glede večje narodne samostalnosti, in Čohi s svojim uporom proti ustanovam, ki jim kalé njihno narodno in državno pravo so dosegli, da mora vlada na nje obzir jemati in računati z dvema narodoma, ki štejeta 10 milj. duš, kedar tirjata priznanja in životvorenja narodnih pravic. Kar si bodo izbojevali naši bratje Čehi, Poljaki in Slovenci onkraj Litve, to bomo dosegli tudi mi Hrvati in Srbi v Dalmaciji, in upamo, da nam skoro bije ura veselja, slave, in s tem tudi moči naše; in tedaj bomo spominjaje se XV. seje sedanjega zbora in lagodnega dne 23. sept. 1868, presledili mi, narod, mi pravni posestniki te zemlje in lastniki njene osode nad ono nekoličino tujcev in odpadnikov po naših mestih za veke na dnevni red. V to ime Bog pomozil!

Iz deželnih zborov.

Kl. 10. seja deželnega zbora goriškega 2. okt.

Začetek o 10. uri dopoldne. Manjka kujezonadškofa in 5 poslancev. Odobri se zapisnik zadnje seje.

O prvem predmetu dnevnega reda predlaga Candussi v imenu fin. odseka računa provincijalnega zaloga za l. 1866 in 1867, ki se zahvalita enoglasno.

Za njim sporočuje dr. Abram o preudarkih vseh deželnih zalogov za l. 1869, ki se potrjuje po odsekovih nasvetih. Odobri se tudi deželna postava, vsled ktere se bodo tirjali l. 1869 nakladi po 28 odstotkov na izravne davke v poknuženi grofiji Goriški in Gradiški, in sicer po 15% za samo deželne potrebe in 13% za zemljiščino odvezo.

Sprejmejo se nadalje predlogi deželnega odbora (poroč. dr. Ton klj), zastran razdelitve občinskih zemljišč občine Kamnje, Deskle in Makle.

Winkler sporočuje v imenu dotičnega odseka o Černetovem predlogu, zarad prenaredbe zemljišnih bukev in nasvetuje: „Vis. zbor spoznavši potrebo, da se prenaredé zemlj. bukve, naj naroči dež. zboru, da izdela dotični načrt postave, ter ga predloži dež. zboru v prihodnji sesiji“.

Dr. Deperis stavi nasvet: Naj se naroči dež. odboru, da poda vis. ministerstvu peticijo, naj dovoli predložiti državnemu zboru načrt postave zastran prenaredbe zemlj. bukev. 2. Dež. odbor naj vložil v zborovem imenu prošnjo pri c. k. ministerstvu pravosodja, da primerno pomnoži osebje pri tukajšnjemu uradu zemlj. bukev (intabulacijonu), da se v okom pride kesnosti pri izdajanju zemljišnih izpiskov (ekstraktov) in da se bodo sploh dotična opravila bolj naglo opravljala.

Pri glasovanju pade prva amenda Deperisova in sprejme se odsekov predlog z drugim nasvetom Deperisovem.

Finančni odsek nasvetuje po sporočevalcu dr. Abrama na prošnjo Pazenske občine, da bi se ustavila tožba zarad plačila 18.000 gld. dolžnih glavnih zalogov za uboge, naj sklene vis. zbor: Peticija Pazenske občine se ne sprejme drugače, kakor da se občina zaveže z formalno pogodbo, da povrne dotični kapital od 18.000 gl. v 9letnih odplačilih po 2000 gl. od l. 1869 naprej, in da predplača vsacega polleta 6 odstotne obresti, sicer se pa drži vseh drugih pogojev zapadenih v prvi pogodbi. Odobreno.

Dr. Pajer predlaga v odborovem imenu nasvet, da se popravi bolnišnica milosrčnih bratov v Gorici. Dež. odbor se pooblasti: 1. da izvrši dotična dela po načrtu inženirja dr. Bridiga, in da potem v ta namen 2319 gl. 62 kr. iz dohodkov glavnega zaloga za uboge. 2. Naj da dež. odbor zidati zraven te bolnišnice potrebne hrame za zmotence (nore), kar pa ne sme stati čez 8000 gl., ki naj se izplačajo iz gl. zaloga za uboge.

Zadnji predmet je predlog dež. odbora po sporočevalcu dr. Pajerju: Naj se pooblasti dež. odbor, da se porazumi z Istrskim odborom zastran pravil dež. zavoda gluhonemov, ktere ni hotel tamkajšnji zbor tako sprejeti, kakor jih je goriški odobril; da preuredi (organisira) začasno omenjeni zavod, in da tudi popravi in povekša poslopje — dogovorno z Istrskim odborom

— kolikor je ravno potreba, in da počne vse to, kar bi se mu nujno zdelo, da bi se ne dalo brez nevarnosti škode za zavod odložiti do prihodnje zborove seje. — Sprejme se brez ugovora.

Po dovršenem dnevu, redu pozvame besedo ces. komisar: Štejem si v čast odgovoriti na interpelacijo g. dr. Abrama zasran mitnice na Dornberški cesti.

Z namestništvem razpisom 18. sept. t. l., ki je došel, kolikor mi je znano, tudi dež. odboru, odpravile so se mitnice pri sv. Petru, na cesti v Stračice in na Blanči. — S tem je rešena prva točka interpelacije.

Zastran druge točke opomnim, da Dornberška cesta je bila okrajna, in da jo je moral vzdrževati celi okraj. Mitnica pa se je bila postavila, da bi se zavaroval ces. erar zoper defraudacije mitnic na glavnih cestah. Zatoraj bo težko doseči povračilo vsega tega, kar se je potrosilo l. 1863 za posipanje te ceste.

Ako bi pa podale dotične občine kako prošnjo v ta namen, jo gotovo natanko pretresem in poskrbim, da se, kolikor mogoče, ugodno reši.

Kar se tiče zadnjič 3. točke, da bi se namreč povrnilo vse to, kar se je do sedaj na cestnini pri omenjeni mitnici potegnilo; bi se morale deležene občine obrniti s posebno prošnjo do pristojnih finančnih oblastnij, kot politički glavar sem vselej pripravljen, podpirati take občinske zahteve, ako se opirajo na zdatne razloge.

Konec seje ob 11. predpoldne.

Dopisi.

Iz Ljubljane 10. oktobra. A. [Izv. dop.] (Drobtinice iz deželnega zbora; prihodnje volitve za mestni zbor.) Ker se je Vašemu sporočevalcu iz deželnega zbora Kranjskega potrgala nit sporočil, dovoljeno naj mi bode omeniti tukaj nekterih epizod ktere so bolj zanimive in bi bilo škoda da se pozabijo. V 18. seji ugovarjal je — kakor že znano — državni namestnik da deželni zbor nima pravice prenarejati deželnega volilnega reda. Dr. Toman in Svetec ki sta oba dva sedela na Dunaji v državnem zboru, gledala sta se ve da debelo, da vlada zdaj drugače govori nego na Dunaji ter govorila sta v tem zmislu zoper vladnega zastopnika. Dr. Toman nikakor ni hotel priznati državnemu zboru pravice prenarejati deželne ustave, ravno tako je g. Svetec britko tožil da sedanji ministri niso več isti možje, kakor so bili ko so še sedeli v državnem zboru. Tako ravnanje, rekel je, podkopuje zaupanje do ustave ter do vlade. Ustavi se tako očita, da sega v autonomijo dežel, zatorej on obžaluje, da vlada po svojem zastopniku zdaj tako govori, ter hoče krajšati deželnemu zboru pravico ktere mu niti Schmerling ni jemal. Rekel je konečno g. Svetec: Ako je to res, kar je govoril g. državni namestnik v imenu vlade, vsekala je nova ustava britko rano naši deželni ustavi.

Zakaj niso šli en korak naprej pri tej priliki naši poslanci, ter očitno izrekli misel velicega dela slovenskega naroda, da s tem položajem kakor ga je stvaril dualizem nismo zadovoljni, niti ne moremo biti. Zakaj pa je poljski deželni zbor izrekel v svoji adresi in resoluciji to naravnost? Na Poljce so naši poslanci dosti se opirali, v tem pa so daleč za njimi ostali.

Veliko smeha bilo je v 19. seji ko je udrihal Dežman pa duhovščini, ob enem pa trdil da, ima tudi on mnogo časti vrednih prijateljev med duhovni, na kar mu je dr. Costa odgovoril da jih pač lahko sešteje na prstih ene roke.

V 20. seji bilo je jako viharno in poslanec Kramarič imenoval je naravnost Dežmana in Kromerja, da ju narod dobro pozna za izdajalca domovine. Dežmanu ki je pripovedoval od neke slovanske deklice izrekel je dr. Bleiweis željo, da bi on to deklico dobil za ženo, ter da bi ga ona potem tako spreobrnila da bi zopet zapel novo „pesem od prekletih gabel“. Dalje rekel je govore o dualizmu da on ne ustreza narodom na nobeni strani ker se ne ozira njih pravice. Že grof Auersperg (Anastazij Grün) imenoval je dualistično Avstrijo državo na dveh bergljah. Kar se tiče slovenskega uradovanja naj da vlada preiskati pisarnice cesarske in prepričala se bode kako malo bo dobila šentertje slovenskega, zatorej je bilo treba, da se sklene odločna postava.

V 21. seji bil je poseben zanimiv razgovor o gruntnih davkih, že sporočilo ktero je čital g. Svetec kazalo je kako enostransko in samolastno so ravnale finančne oblastnije. Državni namestnik Conrad skušal je zagovarjati urade toda dr. Toman ga je moško zavrnil. Že 25 let nosi dežela kranjska preveliko breme gruntne davka, plačalo se je okoli 6 milijonov preveč in zdaj se odpiše namestu 200—300.000 bornih 600 gld. In državni namestnik potem zagovarja urade. Take urade, ki samolastno zavirajo cesarski ukaz od 31. decembra 1864 je treba v obtožbo dati. Vladni zastopnik protestira. G. Svetec nadaljuje poteza, da ni dobre volje pri „uradih. Kedar je treba za volitve agitirati so vsi na nogah če je pa treba bremena olajšati se jih pa mora z silo gnati in vleči k delu. Pri tem je protestiral predsednik g. Wurzbach, g. Svetec pa se je opiral na dokaz v sporočilu našete in na skušnje pri novomeški volitvi, ko nobenega davkarskega uradnika ni bilo najti doma, kakor je dr. Toman omenil.

Sporočila nekterih nemških činikov, da sta se sklenile dve slovensko sklenjeni postavi tudi v nemškem jeziku ni resnično, podala se je le avtentična nemška prestava teh dveh slovensko sklenjenih postav brez da bi se bilo s tem postavilo pravilo, ker se je naročilo deželnemu odboru naj o tej stvari, v katerem jeziku se namreč sklepajo postave, predloži svoj predlog v prihodnji sesiji.

Volitve za mestni zbor utegnejo biti še ta mesec, in bode gotovo agitacija huda. Kakšen bode izid, je težko prevedeti; akoravno ni mnogo pričakovati pri zaslepljenosti, ktera je obdala z novo ero velik del naših mestjanov, ki so poprej bili z narodnjaci. Tu se bode zopet pokazalo da je imel prav g. Svetec, kajti brž ko ne, bode kakor lani in letos spomladi

zopet tekal po vseh ulicah ves spehan c. k. agitator, finančni svetovalec pl. Kaltenegger. Kakor je sicer miren in tih v svojih govorih, tako navdušen je, ke dar je treba po ulicah volilce skupaj loviti. Sicer se pa nadjamo, da poskusijo narodnjaci vse, kar je mogoče, da se pridobi zmaga naši strani, ki se je zadnja leta nekaj čudno zavozila vsled vladajočega najnovejšega liberalizma. Preživel pa se bode tudi ta, kakor že marsikaj družega, in Bog vedi, kaj pride za njim?

V Ljutomeru 10. oktobra. [Izv. dop.] Da so občine k ljutomerski glavni šoli spadajoče glede namena ljudske šole in načina, kako bi se v njej poučevati imelo, družega mnenja nego gosp. ces. namestnik v Gradcu, to so s svojim protestom proti znanemu ukazu tukajšnjega okrajnega glavarstva jasno posvedočile. One mislijo, da dokler ni dokazano, da Nemcu ni ravno tako nauka treba, kakor Slovencu, šola ima viši namen nego zgolj iz Slovencev Nemce kovati; ker menijo nadalje, vse to, kar se njihovi otroci že kakor Slovenčki nauče, zna jim odraščeni Slovencem ravno tako koristiti, kakor Nemcem njihovo znanje. Potem k čemu take mučne metamorfoze.

Pri odgovoru interpelacije slovenskih poslancev je gospod ces. namestnik tudi povdarjal, da se namestniški ukaz naslanja posebno na želje ljutomerske občine in na tukaj obstoječe razmere. Da so ljutomerski občinski očetje tako željo izrekli, verjetno je, ali je pa glede na prineske, iz katerih se tukajšnja glavna šola in realka vzdržuje, pravično samo njih želje pri reševanju taku važne stvari, kakor je šolstvo, poslušati, vprašanje je drugo. Za šolsko leto 1867—68 iznašajo potroški tukajšnje glavne šole in realke vkupaj 530 ranjš 75 kr. od teh razdeljeno je na ljutomerski **trg 43 ranjš 42 kr.**, celi ostali iznesek imajo kmečke občine platiti in to: Kumerščak 66 gld. 56 kr., Presika 51 gld. 66 kr., Kamenščak 38 gld. 91 kr., Pristova 64 gld. 26 kr., Noršenci 58 gld. 22 kr., Cven 163 gld. 34 kr., Cezanjevci 9 gld. 31 kr., Branoslavci 16 gld. 36 kr. in Stara cesta 18 gld. 71 kr. Vse te občine so po svojih postavnih zastopnikih znani protest podpisale in izrekle željo, naj se na tukajšnji farni in glavni šoli slovenski poučava, ker to spoznajo one za edino praktično in najbolj koristno. Kar bo pa na to zdaj visoka vlada odgovorila, bomo slišali, in vam prijavili; občine so že svoje mnenje izrekle, da namreč, ako mora v Ljutomeru zavoljo sedmih nemških rodovin, ki tukaj prebivajo, — od katerih so samo trije posestniki — tukaj farna in glavna šola biti nemška, hočejo svoj s krvavimi žulji prisluženi denar na bolje obrniti, nego svojo deco potujčevati puščati.

To naj bi naši občinski očetje prevdarili, in tistikrat, ke dar adrese zaupnice pritožbe, in Bog ve, kaj vse ne kujejo pomislili, kako bi občinski materialno na noge pomogli; za kar jim bodo njihovi volilci bolj hvaležni nego za vso njihovo visoko politiko. Sedanjemu ljutom. občinskemu odboru velja pregovor: Kdor visoko leti, nizko pade.

Ponkva. Naš srenjski zastop je odposlal to-le adreso v Gradec: Visoki deželni zbor štajerski!

Podpisani odbor izreka, da so vse razmere na Slovenskem res take, kakor jih popisujejo naši poslanci v deželnem zboru, posebno v interpelaciji v seji dne 19. t. m. visoki vladi predloženi, in želi, da se djansko vpelje narodna ravnopravnost v šoli in uradu, in da se združijo vsi Slovenci v zedinjeno Slovensko; to je edina pot, da se nezadovoljstvo našega naroda potolaži i. t. d.

Odbor prosi tedaj, naj se visoki deželni zbor poganja pri vosoki vladi, da se izpolnijo te želje slovenskega naroda.

Občina Ponkva dne 28. kimovca 1868.

L. S. Franc Zdolšek v. r., župan.

J. Grabler, svetovalec; Janez Wretshko, svetov.; Kasper Senica, svetov.; Mihael Bekoš, odbor.; Anton Dobnik, odbor.; Lorenc Vergles, odbor.; Blaž Hostnikar, odbor.; Jože Zidanšek, odbor.; Franc Podgoršek, odbor.; Franc Korše, odbor.; Andre Wellak, odbor.; Martin Sdošek, odbor.; Jur Leber, odbor.; Andre Sdolšek, odbornik.

Županija **Kokarska** v gorenjegraškem okraji takole podpira delanje slovenskih poslancev v Gradcu:

Visoki deželni zbor:

Ponižno podpisani odbor Kokarske županije naznanja s tem visokemu deželnemu zboru, da se čisto ujema z govori in zahtevanji svojih narodnih poslancev, ker le oni edini so pravi tolmači naših potreb in želj.

Visoki deželni zbor naj tudi dobrovoljno na znanje vzame, da se podpisani odbor čisto strinja z 19. t. m. o visoki zbornici visoki vladi izročeno interpelacijo.

Naravno je, da tudi mi zahtevamo, da se nam od presvitlega cesarja potrjene pravice spolnuje in naš narodni jezik v šole, sodnije in uradnije vpelje. Z ozirom na poprej omenjeno, prasi podpisani odbor:

Visoki deželni zbor Štirski naj se poganja pri visoki vladi, da se tudi v djanji to izpeljuje, kar imamo na papirji potrjenega, in da se nam naše slabo materijelno stanje poboljša.

Odbor županije Kokarske v Gorenje-Gradskem okraji dne 29. sept. 1868.

Anson Petrin, župan.

Janez Seiz, Franc Turk I. svetov., Jožef Wahtel, Franc Palčnig, Janez Gomišeg, Franc Dobrovce, Janez Matiasch.

Občina **Šentjanž v Vinogradih** je poslala tole peticijo v Gradec: Visoki deželni zbur!

Naši slovenski poslanci so v deželnem zboru povedali le golo resnico, da se nam Slovencem slabo godi; zmirom še nimamo vseh teh pravic, koje vživajo že davno vsi drugi narodi. Naša davkarska bremena so težka; torej prosimo, naj bi se gledalo na naše želje in potrebe tudi zastran naše narodnosti. — V novi vinorejski šoli v Mariboru se bo le nemško poučevalo; malo bo torej koristila ta šola za naše slovenske otroke. Naše kancelije ali pisarnice so skoz le nemške, in sploh je težavno za nas Slovence. Naj se po tem takim nikdo ne čudi, da se vsi Slovenci želimo zediniti v združeno Slovensko.

Visoki deželni zbor naj torej blagovoli pripomagati da se odpravijo težave, ki nas žulijo in ki so res težke, kakor jih popisujejo naši slovenski poslanci.

Občina Šentjanž v Vinogradih meseca kimovca 1868.

L. S.

Henrik Krizan, župnik.

Jernej Vodušek, odb.; Martin Ternek, odb.; Jan. Vranjek, odb.; Blaž Korošec, odb.; Jožef Vidensek, odb.; Jože Velak, podpornik; Jernej Wieher, občinski predstojnik; Matevž Lah, svetovalec; Jakob Malolšek, svetovalec.

Politični razgled.

Njegovo veličastvo je z najvišjo naredbo določilo, da se smejo o vojskinem času, ali ko bi bila vojska med durimi, potem v slučaju notrajnega nemira ali ko bi se kazala veleizdajna ali taka početja, ki bi ustavo ali osebnu svobodo v silno nevarnost pripravljala določila članov 8, 9, 10, 12 in 13 državnih osnovnih postav popolnoma ali le nekoliko, za nekatere čase in kraje ob moč deti, in da je dovoljeno izvanredne zaukaze glede policije in kazenske oblasti sklicevati. Cislahtansko ministerstvo se je tekoj poslužilo te naredbe in za Prago, Karolinsko in Smihovsko predmestje ob moč člana 12. in 13. osnovnih postav; s tem je odstranjena za te kraje pravica do društev in zborov in je ves tisk postavljen pod politične urade. Že na Dunaji niso tega ministerskega koraka nič kaj veli, kaj še le drugod.

Ministerskega predsednika na Dunaji še niso našli, namestnik Meczery bo neki odstopil in ima Kaiserfeld postati prvi politični uradnik na Štirskem.

Dosedanji c. k. namestnik na Českem baron Kellersperg je s pohvalo v pokoj prestavljen. Na njegovo mesto je imenovan c. k. general Koller. Kakor je videti, imajo avstrijski generali več administrativnega in političnega talenta, kakor pa strategečnega.

Vsa Praga bo v kratkem velik tabor, samo da ne ljudski, ampak vojaški. Med zadnjo sejo mestnega svetovalstva, v kateri se je govorilo o česki deklaraciji, postavil je bil policijski vodja oborožene vojske pred mestno hišo.

Galicija, Solnograška in Kranjska bodo v kratkem doživele novo politično organizacijo.

Cesar je sprejel v Pešti hrvaško deputacijo. V svojem nagovoru je povdarjal Vukanovič, da je nagodba rešila vsa vprašanja, ki so bila dozdaj še nerešena, razen onega gledé Reke, katero hoče Hrvaška za-se imeti. Cesar je odgovarjal, da z zadovoljnostjo jemlje nagodbo do znanja, da mu je njegovo najboljši poklic, posredovati, ko bi si prišle koristi njegovih narodov navskriž; gledé Reke bo staval po svojem ogerskem ministerstvu nove predloge dež. zboru ogerskemu in hrvaškemu.

Ogersko ministerstvo je izreklo, da ono ne bo izdelovalo osnove postave o narodnostih. Delal jo bo torej dotični odbor.

Iz Kandije se naznanja, da je anglijski poročnik na sklep in prošnjo začasne vlade, naj bi se otok postavil pod brambo anglijske države, v imenu anglijskega ministerstva odgovoril, da anglijska vlada ne pozna niti začasne vlade niti upora na Kandiji. Velike vlade so včasih res smešno nevedne!

V Parizu se zdaj španjskih časnikov zelo boje in jih ne puščajo razdeljevati. Za Napoleona mora kaj posebno grenkega imeti misel, da je revolucija tako popolnoma zmagala.

Iz Peterburga se poroča, da je car izpustil mnogo vojakov na odpust.

Zapoveljnik španjske armade je zastopnikom tujih vlad naznanil, da je pripravljen in kos popolnoma braniti njihove osebe, naj že stopijo njihove vlade vreden dogovor s sedanjo vlado ali ne. Ob enem je izrekel, da armada ni za to, da bi se napravila iz Španije republika. — Uradna „Goreta“ razglasa, da se bo brž ko brž vpeljalo splošno volilno pravo, svobodna vera in uk, pravica do društev in zborov, tiskovna svoboda, de centralizacija uprave, porotnice in popolna neodvisnost sodnikov.

Razne novice.

* (Sad nemškutarije.) Od Savine se nam piše: Raznim novicam iz Laškega trga, ki so se v št. 72 v „Slov. Narodu“ brale, bi se še dala ta dostaviti. Od šolskih praznikov domu prišli možicelj (učitelj prvega razreda v tukajšnji šoli) se je v naši nemški avli, po pravem v pivarnici, v kateri duh časnikov „Neue freie Presse“ in „Tagespost“ nadvlada, poln veselja šopiril, da je izvrstni govor našega narodnega poslance g. dr. Vošnjaka v deželnem zboru Graškem z nekaterimi sebi enakimi tovariši izskati pomagal. Ljubi šolmojsterček! po našem najtrdnjšem prepričanji nisi vreden našemu od vsega slovanskega sveta zaradi njegovega izvrstnega govora hvaljenemu Vošnjaku čevljskih jermenov odvezati; in ti šopiriš se tem, da si ga izsikal, ti ki si rojen Slovenec, ti ki si učitelj v slovenski šoli! Ali bi ne bilo tebi boljše, da se bil rajše v Ljubljani vrlega učiteljskega zbora udeležil, kakor pa v Gradcu surovim nemškim kulturonošem na galeriji deželne hiše pri sikanji pomagal? Čevljar, ostajaj pri kopitu, ter ne politiziraj, ampak silabraj! — Z veseljem pa moramo dostaviti, da to oznanilo učiteljevo gostom v pivarnici nikakor ni dopadlo; temuž eden izmed njih je izvrstni govor Vošnjakov s živimi besedami zagovarjal. Glej, ljubi moj učiteljček! Resnica še ima svojo moč: Misli si, da te bodo, ako govor slovenskega poslance zaničuješ, naši nemškutarji kar na rokah nosili; pa glej; toliko so tudi oni spoznali, da si ti le odpadnik in izdajnik svojega naroda, ter se s tem hočeš prikupiti našim nemškutarjem. Pa tako ravnanje ni značajno, in zatorej tudi gostom v pivarnici ni dopadlo. Sad nemškutarije!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel 7. t. m. gostilnico v ljubljanski čitalnici, ter se priporočam z obljubo hitre in poštene postrežbe, da me blagovolite obilno obiskovati.

Jan Kham.

Oklic.

24. t. m. ob 9. uri zjutraj se bodo v tako imenovani „Freihaus“-kasarni v Mariboru v očitni dražbi prodajali piskalni instrumenti in raznovrstne gosli, kar se jih dalje ne potrebuje, odkar se je razpustila bataljonska godba.

C. kr. poveljništvo 7. bataljona cesarskih lovcev.